Christus blijven. En de einduitkomst zal zijn, dat aan God en zijn Christus de volkomen triomf blijft, terwijl omgekeerd het Beest, Satan en de valsche Profeet, aan het einde van hun existentie toegekomen, onder het vonnis, dat over hen uitgaat, zullen bezwijken.

Dr. A. K.

„Volhardende in de leer der apostelen."

> En zij waren volhardende in de leere der Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.
> Hand. II: 42.

Er is in het bezielend verhaal, dat Handelingen II ons van Pinksteren biedt, één zinsnede waarover gemeenlijk wordt heengelezen, en die toch ten zeerste onze aandacht verdient.

Het slotverhaal begint met vs. 42. In wat voorafgaat ontvangen we de mededeeling van wat plaatsgreep en zoo duizenden uit de Joden te Jeruzalem naar de Christelijke belijdenis trok. Die duizenden werden gedoopt, en zoo wies de gemeente ziender oogen aan. Maar nu dit verhaal van het gebeurde met vs. 41 ten einde loopt, en gezegd kan worden: »Die dan zijn woord gaarne aannamen werden gedoopt, en er werden op dien éénen dag tot hen toegedaan omtrent drie duizend zielen", volgt thans onmiddellijk een teekening van den hieruit geboren *toestand*, en het is die teekening van den toestand die in vs. 42 in dezer voege wordt ingezet: »En zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden." Er volgt dan nog meer, doch dit is de hoofdzaak, die ons den nieuw geboren toestand teekent, en in die teekening staat op den voorgrond, wat gemeenlijk zoo weinig de aandacht trekt, en waar men veelal over heen loopt, dit namelijk, dat deze duizenden van de eerst toegebrachten »*volhardende waren in de leer der apostelen.*"

Op deze gewichtige verklaring nu wordt gemeenlijk nauwelijks gelet, en men geeft er zich geen rekenschap van.

Het klinkt toch zoo vreemd, als we op dezen eersten dag van de toebrenging dezer duizenden Joden te vernemen komen, dat ze *volhardende* waren. Een week, een maand later zou men dit verstaan hebben, wijl toen de verleiding van allerlei ketterij opkwam, maar op den eigen dag van Pinksteren klinkt 't ons zoo vreemd toe, te hooren van een volharden in de leer der apostelen, waar van afwijking of vervreemding nauwelijks sprake kon komen. Veelal las men daarom over deze zoo stellige uitspraak heen. Men begreep niet, waarop ze doelde.

Juist daarom echter is het zoo in dubbele mate noodzakelijk, dat we ons van deze pertinente verklaring rekenschap geven.

Gelijk op alle manier blijkt, waren deze Joden die op dit heerlijk Pinksteren werden toegebracht, volstrekt niet alleen uit Jerusalem, doch veeleer van allen kant voor de viering van het Pinksterfeest naar Jerusalem opgekomen. Onder die vele van elders opgekomen Joden waren er nu niet weinigen, die steeds meer van het geloof der vaderen waren afgedoold, en met een deel der Griecksche wijsbegeerte uitkomst hadden gezocht. Het gevaar lag daarom voor de hand, dat vele van deze van elders opgekomen Joden, hetgeen op den Pinksterdag hen verbaasde, met de Griecksche of Egyptische wijsheid in verband gingen zetten, en dat alzoo van meetaf de kennis der waarheid zou verzwakt worden.

Hiertegen nu moest gewaakt, en het waren de apostelen die de heilige roeping ontvingen, om al zulk dolend zich in gissingen verliezen, van meetaf af te snijden.

Hetgeen Pinksteren verheerlijkte, mocht niet door elken toegebrachten Jood op zijn eigen manier geduid worden. Er mocht geen ketterij naast ketterij opkomen. Geen willekeur mocht insluipen. Wat op Pinksteren zoo wonderbaarlijk uit den hooge nederdaalde, om Gods volk te verrijken, moest een vasten grondslag, een vooraf bepaalden vorm bezitten, en zich op zulk een wijze aandienen, dat uit de eenheid die zich openbaarde, van zelf de eenheid van Christus' Kerk op kon komen.

Met ziet 't aan het breken des broods, en aan het verkoopen van hun panden, hoe licht de nieuw opkomende gemeente in dwaling verliep. Nu was dit nog minder het gevaar dat in de gemeenschap der goederen school, wat toen reeds te duchten was. Dit zou zichzelf wreken, uitloopen op armoede en zoo uit eigen beweging zich veroordeelen, en een einde nemen, gelijk dit dan ook geschied is. Maar geheel iets anders was de belijdenis waartoe de nieuw opkomende gemeente zich moest opmaken, om haar band aan den Christus niet te verliezen; en met het oog daarop nu wordt ons zoo nadrukkelijk gemeld, dat deze duizenden pas bekeerde Christenen »volhardende waren in de leer der apostelen.« Er moest een band zijn, die deze duizenden bekeerlingen verbond en saamhield, en nu is het in hooge mate opmerkelijk, dat deze band niet gezocht wordt in eenige vrome beweging, maar in een pertinente belijdenis, en wel in zulk een belijdenis die gedragen werd door »de leer der twaalf apostelen.

Dit mag niet misverstaan. Er is geen sprake van, dat de apostelen op dien eersten dag, in alle haast, reeds een belijdenis op schrift hadden gesteld, en dat nu alle bekeerlingen die belijdenis bezwoeren of onderschreven. Ware hiervan sprake geweest, zoo zou deze belijdenis ons als een heilig erfstuk bewaard zijn gebleven. En al is later in de twaalf geloofsartikelen een soortgelijke eenparige belijdenis opgekomen, en ook al dagteekent deze reeks van twaalf geloofsartikelen reeds van ouds, toch is er geen sprake van, dat de apostelen reeds op dien eenigen Pinksterdag, in alle haast, zulk een belijdenis hadden opgesteld.

Wie hier overdrijft, boet alle beteekenis van het apostolisch gezag in. Maar zooveel staat dan toch vast, dat de apostelen reeds van den eersten Pinksterdag af in de prediking, waardoor ze de Joden tot bekeering wisten te leiden, met een eenparige belijdenis waren uitgekomen, en allen, zonder onderscheid, een gelijke belijdenis, of, gelijk hier staat, een gelijke leer in hun prediking te voorschijn hadden gebracht.

Wat ze uitspraken en aan de bekeerde Joden brachten, was een prediking van den Christus, een verklaring van wat de Christus geweest was en was, en hoe de Joden, die de heerlijkheid van den Christus miskend hadden, in zijn hemel niet anders konden ingaan, dan door openlijk te erkennen, wie de Christus was, wat de Christus gedaan had, wat hij nog deed, en wat eens het einde der nieuwe bedeeling zijn zou.

Van dit alles hadden de Joden dusver niets willen weten. Ze hadden 't alles geloochend en miskend. En thans, nu ze zich bekeerden tot den Christus, geschiedde zulks in verband met de volle en rechtstreeksche erkentenis van wat de apostelen steeds gepredikt hadden, en wat de Joden steeds hadden geloochend.

Er was alzoo geen aarzeling, noch onzekerheid.

Het stond rechtens tegenover elkaar.

Eenerzijds wat de apostelen van Jezus beleden en verkondigd hadden, en anderzijds wat de onbekeerde Joden hier als joodsche verzinning tegenover hadden gesteld. En nu had op het groote Pinksteren dit plaats, dat de Joden, voor zooveel ze tot bekeering kwamen, hun valsche inzicht varen lieten, en als één man overnamen wat de twaalf apostelen omtrent den Christus beleden hadden.

Zoo stond de »leer der apostelen" tegenover de dwaalleer der Joodsche eigenwijsheid. Die leer der apostelen was nog niet te boek gesteld, maar stond muurvast in hun persoonlijke overtuiging. En het was nu die persoonlijke, eenparige overtuiging die de Joden aangreep, als een wijsheid van hooger orde meetrok, en zoo hun inzicht in zijn tegendeel deed omstaan.

Er was geen sprake van dat de Joden heilige indrukken ontvingen, en nu uit die heilige indrukken zelve een soort belijdenis saamregen. Wat hier den doorslag gaf, was de Openbaring. De twaalf apostelen hadden op geheel bijzondere wijze van Jezus zelf de Openbaring omtrent de eeuwige toekomende dingen ontvangen.

Niets hadden ze uit zich zelf gegist of als belijdenis saamgesteld. Al wat ze beleden, hadden ze ontvangen. Het was hun van buiten toegekomen. Het was »een leer" die hun was toebetrouwd. Een bovennatuurlijke gave, die hun was toebedeeld. Een *leer* van Jezus. Een leer door Jezus aan zijn apostelen ingeprent. En het was deze »leer van Jezus en zijn apostelen", die thans ook hun als een gave van Boven geschonken werd.

Eerst later zou die »leer van Jezus en zijn apostelen" in concreten vorm worden uitgewerkt, maar zooveel stond toch van meet af reeds vast, dat namelijk niet *uit* den mensch die hooge wijsheid opkwam, doch dat ze van Christus wege door zijn apostelen aan zijn Kerk werd toebedeeld.

Dit zag niet op gevoelens en gewaarwordingen, maar op een Openbaring van Boven, en daarom is 't, dat volle nadruk is te leggen op wat we hier van *de leer* der twaalf apostelen vernemen. Niet uit de wereld is het Christendom, maar het is door *deze leer* van Boven, dat het Christendom tot de wereld gekomen is en de wereld heeft verrijkt.

Dr. A. K.

Amsterdam, 24 Mei 1918.

Nu onze voedselvoorraad al schaarscher wordt, afdoende hulp van buiten niet is te wachten en we de grootste moeite zullen hebben rond te komen, totdat de nieuwe oogst is binnengehaald, heeft de Regeering zeer strenge maatregelen genomen om beslag te leggen op de voorraden, die hier en daar nog werden achtergehouden, vooral bij de boeren op het platteland.

Dat de militairen, die met deze opvordering belast werden, niet altoos op even tactvolle wijze huiszoeking doen; dat zelfs kleine voorraden, opgespaard om in de behoeften van het eigen gezin te voorzien, worden weggenomen en dat bij die opvordering niet altoos, naar het schijnt, volgens de wettelijke bepalingen is gehandeld, heeft bij de boeren niet geringe ontstemming gewekt. Zelfs hoorde men reeds het dreigement, dat ze het te velde staande koren zouden omspitten om zich te wreken over het hun aangedane onrecht. Een bedreiging, die, wanneer ze werd uitgevoerd, de meest noodlottige gevolgen zou hebben voor heel ons volk. Maar zelfs al kwam het niet tot het uiterste, dan dreigt toch het gevaar, dat de boer, in plaats van met alle kracht zich toe te leggen op het vruchtbaar maken van den akker en het vermeerderen van de productie der veldgewassen, die voor de voeding van ons volk noodig zijn uit halsstarrigheid verslappen zal in zijn ijver, of zijn land bezaaien zal met wat, omdat het niet door de maximumprijzen der Regeering gedrukt wordt, rijker winst belooft, maar voor de voedselvoorziening van het volk minder waarde heeft.

Nu ligt het zeker niet op den weg van ons blad om in dit geding tusschen de Regeering en de boeren partij te kiezen. Dat de boeren, vergeleken bij de stadsbewoners, in veel gunstiger condities verkeerden en van den nood, die in de steden geleden werd, bij hen weinig te bemerken viel, weet ieder, die het platteland bezoekt. Terwijl in de steden schraalhans keukenmeester was, kon men op het platteland nog van den overvloed genieten. Er was dan ook een voortdurende sluikhandel om buiten de distributie om bij de boeren nog tegen hooge prijzen machtig te worden, wat in de steden niet meer te krijgen was. En het is te begrijpen, dat de Regeering bij den stijgenden geest van ontevredenheid bij de arbeidersbevolking der groote steden, daarom drastische maatregelen nam, om aan dien smokkelhandel een einde te maken en de boeren te dwingen hun achtergehouden voorraden af te geven. Of de Regeering daarbij met genoegzaam beleid optrad, is een vraag, die we in het midden kunnen laten. Hoeveel gegronde critiek men in dat opzicht op de handelingen der Regeering moge uitoefenen, toch mag niet vergeten worden, dat nu de noodtoestand van ons volk zoo dringend werd, de Regeering wel ingrijpen moest. Het gaat niet aan, dat het eene deel der bevolking overvloed heeft, terwijl het andere gebrek lijdt. De gemeenschappelijke nood moet ook gemeenschappelijk worden gedragen.

De gedachte alsof de boer heer en meester is van zijn eigen akker en daarom met de opbrengst van dien akker doen kan, wat hij zelf wil, is zeker niet in overeenstemming met onze Christelijke beginselen. Heel de aarde en hare volheid is des Heeren en Hij is het, Die door Zijn Goddelijken zegen het koren op den akker groeien doet, opdat Hij den hongerige brood geve. „Hij, zegt de Psalmdichter, doet het gras uitspruiten voor de beesten, en het kruid tot dienst des menschen, doende het brood uit de aarde voortkomen, dat het hart des menschen sterkt" (Psalm 104 : 14 en 15). Zelfs de wijsheid van den boer om door ploegen en eggen het land voor den bouw te bereiden, alle zaad een eigen plaats op den akker te geven en als de oogst is binnengehaald het veldgewas te dorschen, opdat het voedzame broodkoren van het kaf worde gescheiden, is niet een uitvinding, die aan den mensch te danken is, maar, zooals Jesaja het zegt: „Zijn God onderricht hem van de wijze. Hij leert hem: zulks komt ook voort van den Heere der heirscharen: Hij is wonderlijk van raad, Hij is groot van daad" (Jes. 25 : 26 en 29). Zoo heeft ook de boer, om in de taal onzer Belijdenis te spreken, een Goddelijk beroep. Hij is niet zijn eigen heer en meester, die doen kan met het zijne, wat hij wil, maar hij staat in dienst van den Heere onzen God. Hij is de huisbezorger door God gesteld, om het brood te bezorgen voor het volk. Het is door zijn arbeid, dat God het levensvoedsel ons schenkt.

Nu geldt zeker ook hier, dat „de dorschende os niet zal gemuilband worden" — in het overnemen van dit beeld schuilt niets krenkends, want de Apostel gebruikt het zelfs van de Dienaren des Woords — of wil men nog liever, gelijk de Apostel zelf het beeld verklaart: „Wie ploegt, moet op hoop ploegen en die op hoop dorscht, moet ook zijn hoop deelachtig worden" (1 Cor. 9 : 9 en 10). De boer, die het land beploegt en bezaait, en straks, als het veldgewas rijp is, het binnenhaalt en dorscht, doet dit op hoop van zelf een deel van den oogst te ontvangen en mag in die hoop niet teleurgesteld worden. En niet alleen, dat hij recht heeft van zijn akker te leven, maar te karig mag zijn deel hem niet worden toegemeten. Anders dooft men den lust en de energie om den akker te bebouwen. Het was daarom zulk een ontactische maatregel, dat de heeren der distributie, die meer bureaucraten dan mannen zijn, die van het landleven verstand hebben, alle voorraden opeischten en dan aan den boer niet de vrucht, die hij zelf geteeld had, lieten houden, maar het voedsel voor hem zelf en zijn vee van een geheel ander district hem deden toekomen. De boer wil leven van zijn eigen land.

Maar al is dat zoo, toch neemt dit niet weg, dat die akker en de opbrengst daarvan nooit door hem mag beschouwd worden als zijn eigen goed, waarmede hij naar zijn goedvinden handelen kan, maar dat hij wel heeft te verstaan, dat die akker hem is toebetrouwd door God en hij nu, in dienst van God, die alleen den wasdom van het graan geeft, te zorgen heeft, dat het brood voor den eter er komt.

Zelfs de meest strenge maatregel der Regeering, al ware deze niet alleen krenkend en onaangenaam, maar zelfs onrechtvaardig voor den boer, geeft hem geen recht zich te onttrekken aan dezen door God op hem gelegden plicht. Hij kan boer-af worden en óf een ander bedrijf kiezen óf van zijn renten leven gaan, maar zoolang hij boer blijft en de akker zijne is, is hij geroepen door God om dien akker te bebouwen en het brood voor het volk te bereiden. Uit wrok over wat de Regeering deed, het te veld staande gewas om te spitten, opdat er van den oogst niets terecht zou komen, of als de oogst is binnengehaald, dien moedwillig te laten bederven, opdat, wanneer het voedsel daardoor voor den mensch niet meer geschikt is, de boer het voor zijn vee zou kunnen behouden, is niet alleen een misdaad tegen de maatschappij, maar een misdaad tegen God.

We kunnen ons dan ook nauwelijks voorstellen, dat bij een boer, die God vreest, zulke gedachten zouden opkomen in het hart. Maar waar ze opkomen — want ons hart is een arglistig ding, — daar behoort elk Christen **ze als een Satanische verzoeking te wederstaan.**

Onrecht ons aangedaan mag nooit tot het doen van onrecht ons verleiden. En dat te minder, waar van dit onrecht niet de Regeering, maar het volk, dat daaraan geheel onschuldig is, het slachtoffer worden zou.

Anarchistenproces.

Dat advokaten bij de verdediging van hun cliënten soms zeer zonderlinge argumenten gebruiken, is bekend. Maar wanneer ze daarbij ook op theologisch gebied wapenen komen halen om anarchisten, die een kruitmagazijn bij Amsterdam in de lucht wilden laten springen, vrij te pleiten, dan wordt het toch al te gortig. Zoo beweerde de een, dat deze jonge anarchisten aan den aandrang om door een *daad* aan hun afschuw van den oorlog uitdrukking te geven, geen weerstand konden bieden, omdat zij daartoe *door God gedreven werden*. En een ander, die er op wees, dat deze jongens zoo braaf waren, anti-alcoholisten, voorstanders van de rein leven-beweging, geen lezers van detectiefromans of bioscoop-bezoekers, voegde er nog aan toe, dat zij ijverden voor het *door Christus* gegeven gebod: gij zult niet dooden, en pleitte daarom voor clementie.

Is het niet ergerlijk, dat, althans wanneer het persverslag juist is, een welbekend advocaat in Nederland blijkbaar niet eens weet, **dat het gebod: gij zult niet dooden, niet door** Christus is gegeven, maar reeds eeuwen voor Christus optrad in de wet van Mozes stond. En is het niet nog ergerlijker, dat onder den glimp van Goddelijke inspiratie **en van ijver voor Christus's woord, zulk een daad verontschuldigd wordt, die, wanneer** ze gelukt ware, tal van geheel onschuldige slachtoffers zou hebben gemaakt.

Nieuwe benoemingen.

Wat de *Nederlander* al te voorbarig uit de kraamkamer klappen wilde, is thans, nu het kindeke geboren is, aan het publiek meegedeeld. Uit welke mededeeling de *Nederlander* tevens kan zien, dat ze wel de klok had hooren luiden, maar niet wist waar de klepel hing. Want niet de heer J. Wille, doctorandus in de Nederlandsche letteren en leeraar aan het Christelijk Gymnasium te 's-Gravenhage, werd tot hoogleeraar in de Faculteit der letteren en wijsbegeerte benoemd om de Algemeene en Vaderlandsche Geschiedenis tot op den vrede van Munster te onderwijzen, maar Dr. A. A. van Schelven, predikant bij de Gereformeerde Kerk te Vlissingen, terwijl de heer Wille benoemd werd tot lector van de Nederlandsche Taal en Letterkunde benevens die der Germaansche volkeren.

Dat de Vrije Universiteit reeds zoo spoedig na de benoeming van Dr. S. Goslinga tot hoogleeraar in de Geschiedenis, overging tot de benoeming van een nieuwen hoogleeraar voor dezelfde vakken, ligt daaraan, dat deze vakken veel te omvangrijk zijn, om door één hoogleeraar onderwezen te worden. Dr. A. Goslinga kreeg daarom alleen de opdracht de Algemeene en Vaderlandsche Geschiedenis na den vrede van Munster te onderwijzen en er moest daarom, wilde men geen half werk doen, wel als aanvulling een nieuwe hoogleeraar komen, die de Algemeene en Vaderlandsche Geschiedenis tot den vrede van Munster zou onderwijzen. Doordat tevens een lector benoemd werd voor de Nederlandsche Taal en Letterkunde, werd nu de mogelijkheid geopend voor degenen, die het doctoraat in de Nederlandsche Letteren begeeren, aan de Vrije Universiteit te studeeren. Naast het doctoraat in de klassieke Letterkunde, in de Semietische Letterkunde en in de Philosophie, die de Vrije Universiteit reeds verleenen kon, komt nu het doctoraat in de Nederlandsche Letterkunde. Voor de nationale beteekenis van onze Hoogeschool is dit zeker winste. Het was een leemte, dat deze vakken, die voor ons van zooveel belang zijn, nog niet door daartoe afzonderlijk benoemde hoogleeraren onderwezen werden. Vooral Geschiedenis en Nederlandsche Letterkunde hebben voorlichting en leiding noodig van mannen, van wier beginseltrouw men overtuigd is. Men kan zelfs zeggen, dat heel de actie om tot een Christelijk Hooger Onderwijs te komen, van deze vakken is uitgegaan. Trad Bilderdijk, schoon geen professorszetel waardig gekeurd, niet op aan Leiden's Hoogeschool om in deze vakken onderwijs te geven, en is niet aan dit onderwijs te denken, dat er een „school van Bilderdijk" is gevormd, die voor de herleving van het Calvinisme van zoo groote beteekenis is geweest?

Met deze uitbreiding van haar leerkrachten wenschen we de Vrije Universiteit daarom van harte geluk. Er spreekt moed uit voor een Hoogeschool, die nog kort geleden met een zoo aanzienlijk tekort worstelde, tot zulk een uitbreiding over te gaan. Het bewijst, dat zij een open oog heeft voor de hooge roeping, die op haar is gelegd, en vertrouwen heeft in de offervaardigheid van ons volk, die in deze benarde tijden niet slonk, maar eer boven verwachting steeg.

Ook in de keuze van den nieuwen hoogleeraar en den nieuwen lector meenen we, dat de Vrije Universiteit gelukkig is geweest. Al is de heer Wille nog doctorandus en al heeft hij op wetenschappelijk gebied de sporen nog niet verdiend, toch is het getuigenis, dat zijne hoogleeraren van hem gaven, zeer eervol en mag de hoop gekoesterd, dat, nu hij zich geheel aan de studie kan wijden, de gaven hem geschonken tot volle ontplooiing zullen komen. En wat het hoogleeraarschap in de Geschiedenis betreft, zou het zeker op zich zelf gewenscht zijn geweest, wanneer naast Dr. Goslinga een historicus in eigenlijken zin ware opgetreden, maar al is Dr. A. A. van Schelven van huis uit theoloog, toch heeft de uitnemende dissertatie, die hij schreef over de Vluchtelingen-gemeente en menige belangrijke bijdrage, die hij daarna voor de Vaderlandsche Geschiedenis leverde, wel getoond, welk een rijk talent voor de historische studie hem is geschonken. Niet alleen dat de Maatschappij van Letterkunde, het Utrechtsche Historisch genootschap en het Zeeuwsch Genootschap hem tot lid benoemden, maar hij werd ook uitgenoodigd als medewerker aan het Biografisch Woordenboek en het Utrechtsch Historisch Genootschap droeg hem de uitgave van een belangrijk manuscript op. De overgang van de Kerkhistorie naar de Algemeene en Vaderlandsche Geschiedenis zal hem dus wel niet te moeilijk vallen, en we zien er zelfs een voordeel in, dat een theoloog de Algemeene en Vaderlandsche Geschiedenis vóór 1648 onderwijzen zal. Die geschiedenis is toch zoo nauw saamgeweven met de geschiedenis der Kerk, dat alleen wie de eene grondig kent, ook de andere begrijpen kan.

Bovenal verblijden we ons, dat beide benoemden mannen zijn, die van harte het beginsel zijn toegedaan, dat onze Hoogeschool belijdt. De heer Wille is een beslist voorstander van het Christelijk Hooger Onderwijs en wat Dr. A. A. van Schelven betreft, zegt de naam, dien hij met zooveel eere draagt, reeds genoeg.

Verbetering van Predikantstractementen.

Reeds vóór de Synode te Rotterdam saamkwam wees de *Heraut* er op, naar aanleiding van een schrijven ons toegezonden, hoe wenschelijk het was, dat degenen, die in dezen tijd bijzondere winsten hadden gemaakt of die door God den Heere met rijke middelen gezegend waren, zich het lot onzer noodlijdende predikanten zouden aantrekken. Al is het de plicht van ieder, om in de eerste plaats te zorgen voor zijn eigen predikant, toch zijn er gemeenten, waar de meergegoeden, zelfs na dien plicht volbracht te hebben, nog overhouden om voor andere dienaren des Woords te zorgen, wier gemeente daartoe niet of niet voldoende in staat is. In de Hervormde Kerk heeft men door een fonds onder den naam „Aanpakken" te stichten dan ook reeds duizenden tot verbetering der predikantstractementen bijeengebracht. En we zijn overtuigd, dat ook in onze kringen, al werd hier reeds nu veel meer voor de predikantstractementen opgebracht dan in de Hervormde Kerk, die zoo groote subsidie uit de Staatskas ontvangt, toch nog wel een nalezing te houden is, vooral nu de noodtoestand onzer predikanten zoo groot geworden is, dat de 12 pCt. opslag, dien de Synode te Rotterdam aan alle Kerken als minimum aanbeval, niet meer dan een druppel is op een gloeienden steen.

De Synode van Rotterdam heeft dan ook aan de deputaten voor de verbetering der predikantstractementen opgedragen, om, wanneer een verzoek tot hen kwam van broeders, die bereid zijn met het oog op de groote moeilijkheden, waarin de predikanten verkeeren, eene bijzondere gave voor dezen nood af te staan, deze broeders voor te lichten, welke predikanten voor zulk een ondersteuning het meest in aanmerking dienen te komen. Juist deze deputaten, die op de hoogte zijn van hetgeen elke Kerk aan tractement uitkeert en welke predikanten het meest hulp behoeven, kunnen het best deze voorlichting geven. En de broeders, die zulk een gave willen afzonderen, kunnen daarom niet beter doen, dan bij hen om raad aan te kloppen. Anders loopen zij gevaar hun gaven te schenken aan degenen, die misschien wel 't hardst klagen, maar niet aan degenen, die in stilte hun nood dragen.

Al heeft door verschillende oorzaken het wat lang geduurd, voordat deze deputaten saamkwamen, in hun eerste samenkomst hebben zij deze opdracht der Synode ernstig overwogen, en het gevolg daarvan is de mededeeling, die in dit nummer is opgenomen. Zooals uit die mededeeling blijkt, zijn reeds enkele brieven van broeders, die tot dit doel een gave wilden afzonderen, ingekomen, maar deputaten hebben terecht geoordeeld, dat het goed zou wezen, wanneer het niet bij enkele persoonlijke verzoeken bleef, maar dat voor dit doel een comité werd gevormd. Natuurlijk kan dit comité niet van de deputaten uitgaan, want daartoe ontvingen zij van de Synode geen opdracht, maar wel kunnen deputaten de oprichting van zulk een comité in de hand werken, door de broeders en zusters, die voor dit doel een gave willen geven of mede daartoe willen arbeiden, saam te roepen en voorlichting te geven. Vandaar dat de oproeping geschiedt om aan deze deputaten de namen te zenden van degenen, die met dit plan instemmen, en wel vóór 15 Juni, opdat dan een samenkomst van deze broeders en zusters belegd kan worden. De tijd is wel krap genomen, maar voordat het Comité gevormd is en zijn arbeid is begonnen, verloopen toch allicht enkele maanden en het is vooral met het oog op de nog veel grootere moeilijkheden, die in den komenden winter te wachten zijn, gewenscht om zoo spoedig mogelijk aan onze predikanten hulpe te bieden.

Het doel van deputaten is daarbij niet om zelf de aldus inkomende gelden in ontvangst te nemen en over de beslissing dier gelden te beslissen, ook al zal, wanneer dit gevraagd wordt, dit door deputaten natuurlijk niet geweigerd worden. Maar de Synode heeft, door deputaten alleen op te dragen degenen, die zulk een gave willen schenken, van voorlichting te dienen, ieder vrij willen laten, om, wanneer hij dit verkiest, zelf over de bestemming der gelden te beslissen en deze ook zelf te verzenden. De persoonlijke vrijheid blijft dus ten volle geëerbiedigd.

Hoofdzaak is echter, nu deputaten publiek deze oproeping hebben gedaan, dat de zaak met kracht worde aangevat en doorgezet. Er zijn in onze Kerken genoeg broeders en zusters, die rijk zijn aan aardsche middelen en voor dit doel iets afzonderen kunnen. En de ernstige nood, waarin zoo menig predikant met zijn gezin verkeert, moge voor dezulken een prikkel wezen om niet alleen door een gave in geld voor de leniging van dien nood bij te dragen, maar ook hun kracht en tijd te geven ten einde anderen te bewegen hetzelfde te doen. Zoo alleen kan er een actie ontstaan over heel het land, waardoor aan onze predikanten, die het meest met den nood der tijden te worstelen hebben, hulpe wordt geboden.

Bijzondere inkomsten.

Dank zij den volhardenden arbeid der deputaten voor de verbetering der tractementen zijn de meeste predikantstractementen niet onbelangrijk verhoogd geworden, en deputaten zullen met dien arbeid ook verder voortgaan. Ook heeft de Synode door haar duurtetoeslag van 12 pCt. althans iets gedaan om den nijpenden nood te verlichten.

Dit alles geldt echter de gewone inkomsten van de Dienaren des Woords, die zij bij wijze van tractement, kindergeld, betaling van belasting enz. ontvangen. En alleen daarop heeft de actie der Deputaten zich te richten.

Toch mogen onze Kerken wel bedenken, dat daarnaast ook bijzondere inkomsten voor de predikanten bestaan, die dikwijls voor hen een niet onbelangrijke bijdrage beteekenen. Zoo de vacaturegelden, de vergoeding van catechisatie-onderwijs in een andere gemeente gegeven en ook de zoogenaamde reisgelden, wanneer op een andere plaats een beurt vervuld wordt. Voor menig predikant is wat hij door zijne vacantie-Zondagen nog bij verdient, een ware uitkomst in den nood,